

nocha i K. Stefan Rouppert. U profesora Stanisława Sokołowskiego Józef Motyka pracował do r. 1929. Badał wówczas florę porostów Polski, publikował dalsze materiały do flory porostów Tatr, opracował studium ekologiczne nad zespołami porostów nadrzewnych okolic Grybowa oraz materiały lichenologiczne z Gór Świętokrzyskich, napisał rozdział o porostach w *Botanice II* dla samouków. Ponadto przygotowywał się do egzaminu kwalifikacyjnego dla nauczycieli szkół średnich, który zdał w r. 1927 przed komisją, w skład której wchodził profesorowie: J. Nowak, M. Siedlecki, J. Smoleński i W. Szafer.

Lata 1926—1929 to okres intensywnych studiów nad poznaniem porostów. Wówczas to ugruntowały się zainteresowania taksonomiczne dra Józefa Motyki, który szczególną uwagę zwrócił na *Usnea*, jeden z większych i trudniejszych rodzajów porostów. Poznanie tego rodzaju wymagało szczegółowej analizy materiałów zielnikowych zgromadzonych w muzeach narodowych różnych krajów. W tym celu w r. 1926 udał się do Wiednia, Genewy, Paryża i Londynu, natomiast w r. 1929 — do Szwecji, Norwegii i Finlandii. Podczas tych wyjazdów nie tylko analizował materiały zielnikowe, lecz także nawiązał ścisłe kontakty z czołowymi lichenologami Europy, jak: Lynge, Vainio, Du Rietz, Degelius i Smith.

Po powrocie do Polski przeniósł się do Lwowa, obejmując stanowisko adiunkta w Ogrodzie Botanicznym, którego dyrektorem był wówczas profesor Stanisław Kulczyński. Nie przerwał badań nad porostami, opublikował *Materiały do flory porostów Śląska*, w których między innymi podał diagnozy nowych dla nauki gatunków rodzaju *Usnea*. Obok prac związanych z funkcjonowaniem Ogrodu Botanicznego, prowadził intensywne badania ekologiczne nad roślinnością stepową i leśną Podola Zachodniego, zbierał materiały dotyczące rozmieszczenia i ekologii roślin naczyniowych Zachodniego Podola, a także finalizował badania taksonomiczne nad rodzajem *Usnea*. Opublikował wówczas razem z lichenologiem szwajcarskim E. Freyem pracę o porostach masywu Ruwenzori, podając w niej również diagnozy nowych dla nauki gatunków *Usnea*.

W latach 1936—1938 dr Józef Motyka skoncentrował się nad ukończeniem światowej monografii rodzaju *Usnea*. Pierwszą część tej monografii ogłosił, nakładem własnym, w r. 1936, a drugą, również nakładem własnym, w r. 1938. Dzieło to, obejmujące diagnozy 451 gatunków oraz licznych taksonów rangą niższych od gatunku, dzięki wnikliwemu opracowaniu postawiło Go w rzędzie czołowych lichenologów taksonomów świata i nie straciło aktualności obecnie. *Lichenum generis Usnea studium monographicum* było dysertacją habilitacyjną, którą w r. 1938 przedsta-

wił Radzie Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie, recenzentem był profesor Stanisław Kulczyński. Wykład habilitacyjny dra Józefa Motyki dotyczył teorii powstawania kwiatu.

Mimo zaangażowania w pracy w Ogrodzie Botanicznym i kontynuowania badań taksonomicznych, zbierał w dalszym ciągu materiały do flory Podola Zachodniego, napisał również (wspólnie z A. Panyczem) książkę *Rośliny lecznicze i przemysłowe*.

Wojna zastała doc. dra J. Motykę we Lwowie, gdzie do r. 1944 pracował w Ogrodzie Botanicznym. Następnie opuścił Lwów i osiedlił się w rodzinnej wsi, podejmując pracę jako nauczyciel w gimnazjum w Grybowie.

W r. 1946, po otrzymaniu listu z zaproszeniem od profesora Adama Paszewskiego, zdecydował się na podjęcie pracy w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Otrzymał stanowisko kierownika Katedry Systematyki i Geografii Roślin na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, a także tytuł profesora nadzwyczajnego. W Lublinie ukończył badania geobotaniczne z północnej krawędzi Zachodniego Podola i jednocześnie prowadził intensywne badania ekologiczne na Lubelszczyźnie i w Beskidach. W r. 1947 wydał pracę *O celach i metodach badań geobotanicznych* oraz część ogólną monografii *Usnea* i kilka innych obszernych prac. W r. 1953 napisał skrypt *Geobotanika*. W badaniach ekologicznych współpracował z gleboznawcami: Bohdanem Dobrzańskim i Saturninem Zawadzkim. Lichenologią zajmował się w wolnych chwilach, głównie po otrzymaniu od kolegów z zagranicy zbiorów naukowych do identyfikacji. W latach 1948—1950 pełnił funkcję dziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, aktywnie uczestniczył w pracach Wydziału i Uczelni, pełnił różne funkcje społeczne, z Jego inicjatywy został założony Ogród Botaniczny w dzielnicy akademickiej. W r. 1955 wyjechał do Bułgarii, skąd przywiózł pokaźne materiały zielnikowe, przeważnie z rodziny *Usneaceae*.

Za namową profesora Władysława Szafera w r. 1956 profesor Józef Motyka wrócił do badań lichenologicznych, podejmując pracę na pół etatu w Instytucie Botaniki PAN, jako kierownik powołanej w Lublinie Pracowni Lichenologicznej PAN. Rozpoczął wówczas intensywne badania nad florą porostów Polski. Ich wynikiem były cztery tomy *Flory porostów Polski*, obejmujące rodziny: *Parmeliaceae*, *Usneaceae*, *Umbilicariaceae*, *Acarosporaceae* i *Cladoniaceae*, oraz kilkanaście publikacji o charakterze taksonomicznym, dotyczących rodziny *Usneaceae*. Również w tym czasie w „wolnych chwilach” napisał podręcznik *Ekologia roślin*, książkę popularnonaukową *Wśród roślin wiecznego lata*, opracował hasła do *Małego słownika biologicznego* oraz przygotował *Wstęp do biologii* —

podręcznik dla studentów, który jednak pozostał dotąd w rękopisie. Po r. 1964 profesor Józef Motyka zajął się rodziną *Lecanoraceae*, nad którą pracuje po dzień dzisiejszy. W r. 1960 otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

W uznaniu zasług Profesor został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał medal „Zasłużonemu dla Lubelszczyzny” oraz nagrodę ministra I stopnia.

Miarą uczonego, nauczyciela akademickiego jest również jego praca dydaktyczno-wychowawcza, a także liczba wykształconych uczniów. Wykłady profesora Józefa Motyki cieszyły się zawsze wielką popularnością wśród studentów. Wykształcił On ponad 200 magistrów, 12 doktorów, napisał kilkanaście recenzji doktorskich i habilitacyjnych. Wszyscy promowani przez Niego doktorzy kontynuują działalność naukową, a większość z nich osiągnęła już wyższe stopnie naukowe: doktora habilitowanego i profesora.

Jan Bystrek

WYKAZ PUBLIKACJI PROFESORA DRA JÓZEFA MOTYKI

I. PODRĘCZNIKI I SKRYPTY

1. [wspólnie z:] A. Panycz: *Rośliny lecznicze i przemysłowe*. Lwów—Warszawa 1936.
2. *Ekologia roślin*. PWRiL, Warszawa 1962.
3. *Geobotanika*. PWN, Warszawa 1953 (skrypt).
4. *Wstęp do biologii*. PWN, Warszawa 1953 (skrypt).

II. MONOGRAFIE I FLORY

5. *Lichenum generis Usnea studium monographicum. Pars systematica*. Vol. primum et secundum. Leopoli 1936—1938, ss. 1—651.
6. *Lichenum generis Usnea studium monographicum. Pars generalis*. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, vol. I, 1947, ss. 277—476.
7. *Flora porostów Polski*. T. V. Cz. 1. *Parmeliaceae*. PWN, Warszawa 1960, ss. 1—247.
8. *Flora porostów Polski*. T. V, Cz. 2. *Usneaceae*. PWN, Warszawa 1962, ss. 1—353.
9. *Flora porostów Polski*. T. III, Cz. 2. *Cladoniaceae*. PWN, Warszawa 1964, ss. 1—422.
10. *Flora porostów Polski*. T. IV. Cz. 2. *Acarosporaceae, Umbilicariaceae, Thelocarpaceae*. PWN, Warszawa 1964, ss. 1—414.

III. ROZPRAWY NAUKOWO-BADAWCZE

11. *Studia nad florą porostów tatrzańskich. Część I. Porosty zebrane w Dol. Kościeliskiej*. Acta Soc. Bot. Pol., vol. II, nr 1, 1924, ss. 44—59.
12. *Die Pflanzenassoziationen des Tatra Gebirges, Teil II. Die epilithischen Assoziationen der nitrophilen Flechten im polnischen Teile der West-Tatra*. Bull. Intern. de l'Acad. Pol. des Sc. et des Lettres, Ser. B, nr 9—10, 1924, ss. 835—850.
13. *Die Pflanzenassoziationen des Tatra Gebirges. Teil VI. Die Studien über epilithischen Flechtenassoziationen*. Bull. Intern. de l'Acad. Pol. des Sc. et des Lettres, Ser. B, nr 3—4, 1926, ss. 189—227.
14. *Porosty [w:] Botanika II. Poradnik dla samouków*. Warszawa 1927.

15. Materiały do flory porostów Tatr. Część II. Sprawozd. Kom. Fizjograf. PAU, t. LXI, 1927, ss. 1—16.
16. Studia nad nadrzewnymi zespołami porostów lasów okolic Grybowa jako przyczynek do znajomości typów lasów w Beskidach. Sylwan, t. XLV, nr 1, ss. 1—14, nr 2, ss. 73—84, nr 3, ss. 147—148, 1927.
17. [wspólnie z:] R. Kobendza: Lichenologischer Führer durch die „Gołoborza“ Blockholden des Łysogóry. Höhenzuges Guide des Excursions. V.I.B.E., Kraków 1928, ss. 1—3.
18. Guide lichénologique de l'excursion dans les Tatras. Guides les excursions en Pologne. Part II, Kraków 1928, ss. 1—8.
19. [wspólnie z:] R. Kobendza: La végétation des éboulis des Monts de Ste Croix. Bull. Intern. de l'Acad. Pol. des Sc. et des Lettres, Ser. B, 1929, ss. 175—207.
20. Materiały do flory porostów Śląska. Wydawn. Muzeum Śląskiego w Katowicach, Dział III, nr 2, Katowice 1930, ss. 1—28.
21. [wspólnie z:] S. Kulczyński: Zespoły leśne i stepowe Łysej Góry koło Złoczowa. Kosmos, Seria A, t. LXI, Lwów 1936, ss. 178—217.
22. Notatki florystyczne z Łysej Góry koło Złoczowa. Kosmos, Seria A, t. LXI, Lwów 1936, ss. 219—224.
23. Une monographie du genre *Usnea* (Generis Lichenum *Usnea* monographia). Bull. Intern. de l'Acad. Pol. des Sc. et des Lettres, Ser. B, nr 2, 1936, ss. 1—2 (communicat).
24. [wspólnie z:] E. Frey: Les Lichens des Hautes Altitudes au Ruwenzori. Publ. par l'Inst. Royal Colonial Belge, Sect. des Sc. nat. et médical. T. V, Bruxelles 1936, ss. 1—31.
25. O celach i metodach badań geobotanicznych. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, suppl. II, 1947, ss. 1—163.
26. Rozmieszczenie i ekologia roślin naczyniowych na północnej krawędzi Zachodniego Podola. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, suppl. III, 1947, ss. 1—400.
27. Północna krawędź Podola jako roślinne środowisko ekologiczne. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio B, vol. III, 1948, ss. 169—287.
28. [wspólnie z:] B. Dobrzański, S. Zawadzki: Wstępne badania nad łąkami południowo-wschodniej Lubelszczyzny. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio E, vol. V, 1950, ss. 367—447.
29. [wspólnie z:] H. des Abbayes: Lichens récoltés en Guinée française et en Côte d'Ivoire. Bull. de l'Institut franç. d'Afrique noire. T. XII, nr 3, 1950, ss. 601—610.
30. Nové metody v Pol'skej Geobotanike. Slov. Acad. Vied. Bratislava 1951, ss. 1—52.
31. [wspólnie z:] Pichi-Sermolli R.: *Usneae* in Missione ad Lacum Tana et Semien a R. Pichi-Sermolli anno 1937 lectae. Webbia, vol. VIII, 1952, ss. 383—404.
32. [wspólnie z:] S. Zawadzki: Badania nad łąkami w dolinie Huczwy koło Werbkowic. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio E, vol. VIII, 1953, ss. 167—226.
33. Z zagadnień ekologii buka (*Fagus silvatica* L.). Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, vol. VIII, 1954 ss. 121—264.

34. Badania geobotaniczne nad łąkami górskimi okolic Grybowa. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio B, vol. II, 1954, ss. 61—215.
35. O kilku mniej znanych i nowych gatunkach rodzaju *Usnea*. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. I, Pars 2, 1954, ss. 25—37.
36. O niektórych rzadszych gatunkach roślin naczyniowych w okolicach Grybowa. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. I, Pars 1, 1954, ss. 4—26.
37. Revisio specierum, varietatum et formarum generis *Alectoria* Ach. a V. Gyelnik descriptorum vel tractatarum, ex Europa et Asia Boreali provenientium. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. III, Pars 2, 1958, ss. 187—200.
38. Lichenum genus *Alectoria* Ach. subgenus *Bryopogon* (Link) Th. Fr. in Europa media (descriptiones specierum) Fragm. Flor. et Geobot., Ann. III, Pars 2, 1958, ss. 205—231.
39. *Alectoria tortuosa* Merrill in Carpatibus Orientalibus inventa. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. III, Pars 2, 1958, ss. 201—203.
40. Stanowisko *Alectoria vrangiana* Gyeł. w Tatrach. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. III, Pars 2, 1958, ss. 243—244.
41. Etudes systématiques des *Alectoria* Ach. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. IV, Pars 1—2, 1959, ss. 229—244.
42. Die Flechtengattung *Usnea* Wigg. im Wirunga-Gebiet (Zentralafrika). Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, vol. XI, 1959, ss. 103—156.
43. De speciebus generis *Alectoria* Ach. minus cognitis et novis. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. IV, Pars 3, 1960, ss. 441—452.
44. De speciebus generis *Evernia* Ach. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. VI, Pars 3, 1960, ss. 453—456.
45. De variabilitate *Everniae prunastri* (L.) Ach. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. VI, Pars 4, 1960, ss. 609—626.
46. De speciebus quibusdam generis *Ramalina* Ach. europaeis novis et minus cognitis. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. VI, Pars 4, 1960, ss. 637—644.
47. Conspectus *Ramalinarum* Europae mediae et occidentalis. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. VI, Pars 4, 1960, ss. 645—682.
48. De stirpe *Ramalinae scopulorum* (Retz.) Ach. in Europa. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. VI, Pars 4, 1960, ss. 627—635.
49. De variabilitate *Thamniae vermicularis* (Sw.) Schaer. Fragm. Flor. et Geobot., Ann. VI, Pars 4, 1960, ss. 627—635.
50. *Usneae* a R. A. Maas Geesteranus in Africa orientali et australi anno 1949 collectae. Personia, vol. 1, nr 4, 1961, ss. 415—431.
51. North American species of *Alectoria*. Bryologist, vol. 67, nr 1, 1964, ss. 1—44.
52. De nonnullis speciebus et de systemate generis *Lecanora* Ach. (*Lichenes*). Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, vol. XXXII, 1977, ss. 125—139.
53. One some Species of the Genus *Alectoria* Ach. from North America. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, Sectio C, vol. XXXIV, 1979, ss. 1—7.

IV. ARTYKUŁY POPULARNONAUKOWE

54. Ochrona przyrody w szkole. Rocznik Pedagogiczny 1923.
55. Znaczenie rezerwatu Karpackiej Puszczy w Gorcach. Ochrona Przyrody, t. X, 1930, ss. 58—61.

56. W sprawie ochrony porostów. Ochrona Przyrody, t. XIV, 1934, ss. 50—56.
57. O utworzenie rezerwatów na pograniczu Wołynia i Podola. Ochrona Przyrody t. XVII, 1937, ss. 186—202.
58. Step środkowoeuropejski. Acta Soc. Bot. Pol., vol. XVII, suppl. 1, 1953 ss. 33—38.
59. W sprawie współpracy geobotaniki i gleboznawstwa. Kosmos, Seria Biolog., t. III, z. 6 (11), 1954, ss. 751—754.
60. Baza paszowa a gospodarka wodna. Kosmos, Seria Biolog. t. III, z. 6 (11), 1954, ss. 733—750.
61. Współczesna ekologia roślin a melioracje wodne. Zeszyty Probl. Post. Nauk. Roln., z. 3, 1956.
62. Rozwój botaniki w okresie dziesięciolecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i dalsze perspektywy jej rozwoju. [w:] Księga Pamiątkowa X-lecta UMCS, Lublin 1956, ss. 197—207.
63. Fitogeografia. [w:] Encyklopedia przyrody i techniki. WP, Warszawa 1963, ss. 342—346.
64. Szata roślinna. [w:] Geografia powszechna. T. I, PWN, Warszawa 1963, ss. 368—411.

V. KSIĄŻKI POPULARNONAUKOWE

65. [współautor] Mały słownik biologiczny. WP, Warszawa 1961.
66. Wśród roślin wiecznego lata. PZWS, Warszawa 1962, ss. 1—307.